

LAUSUNTO
19.5.2022

Satakunnan pelastuslaitoksen lausunto – hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta.

ASIA:

Lausuntopyyntö: Sisäministeriö pyytää jakelussa mainituilta lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta.

Asian tiedot:

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 20.5.2022, ensisijaisesti sähköisesti jatkokäsiteltävässä word tai rtf muodossa osoitteeseen: kirjaamo.sm@govsec.fi ja tiedoksi nina.vienonen@govsec.fi. Lausuntoon tulee merkitä viitteeksi hanketunnus VN/14247/2021-SM-1. Lausuntoa ei tarvitse lähettää paperiversiona postitse. Annetut lausunnot ovat julkisia. Lausuntoyhteenvedossa otetaan huomioon vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot.

Lausuntopyyntöä koskeviin tiedusteluihin vastaa hallitusneuvos Ilpo Helismaa, (puh) 02954 88422, ilpo.helismaa@govsec.fi.

HUOMIOT:

Satakunnan pelastuslaitos on tutustunut lausuntopyyntöön. Kommentit on koostettu lakipykälittäin. Lausunnon loppuun on koostettu asiat, jotka eivät suoraan sidoksissa pykäliin.

2a § Pelastuslain määritelmät

Ehdotamme lisättäväksi määritelmiin termin "Helposti syttyvä". Esimerkiksi pelastuslain 9 §:ssä käytettyä termiä "helposti syttyvä" tulkitaan laveasti. On vaikeaa päätellä, mikä on helposti syttyvä. Voiko esimerkiksi polttopuita tai kuormalavoja säilyttää seinän vieressä. Valvontatyötä suorittavien joukossa on erilaisia tulkintoja tästä, liittyen siihen, miten termiä tulkitaan.

6§ Avotulen teko

Avotulentekokieltoon liittyvä termimuutos (maastopalovarointus) koetaan hyväksi. Termien sijasta tarkennusta olisi kuitenkin kaivannut avotulen määritelmään.

Erityisesti kipinöintinäkökulma on tulkinnanvarainen. Voitaisiinko tulisijan kriteereitä tarkentaa,

Satavarmaa turvallisuutta – lähellä sinua

Satakunnan pelastuslaitos | Satakunnankatu 3 | 28100 PORI
Puh. vaihde 02 621 1500 | etunimi.sukunimi@satapelastus.fi | www.satapelastus.fi

Porin toimialue		Valmistelu		
Numero		Tarkastus		
Revisio		Versio	1.0	Hyväksyntä
Tarkistus- ja muutoshistoria:				
Päiväys	Versio	Tekijä		Kuvaus
19.5.2022	1.0	JL		

esimerkiksi, jos tulisijassa on hormi, ei olisi kyse avotulesta. Tärkeää on kuitenkin, että sytyttäjä vastaa vahingoista kaikissa tapauksissa.

Vaikka lainsäätämässä pyritään turhan ohjeistuksen purkamiseen, niin avotuliasiansa selkeät ohjeistukset olisivat tarpeen. Koetaan, että tekstiosuudessa ristiriitaisuutta: *"Avotulta eivät sen sijaan ole maapohjasta eristetyt grillit, tiiliset ja kiviset tulisijat tai muut vastaavat, joista tuli ei pääse leviämään edes kipinöinnin vuoksi. Myöskään kaasutai spriikäyttöisen retkikeittimen käyttö palamattoman alustan päällä ei olisi avotulen tekemistä."* Kaasu- tai polttonestetoiminen retkikeitin olisi siis tulisijoilla sallittu tulentekoon retkeilyyn ja "eräilyyn" käytetyillä alueilla, vaikka kyseisillä alueilla olisi tarjolla autiotupia, keittokatoksia tai muita vastaavia hormillisia tulentekopaikkoja, joissa tulet voisi tehdä ilman merkittävää kipinävaaraa.

15 & 16 § Pelastussuunnitelma

Pelastuslain 15 §:n mukaan pelastussuunnitelma on laadittava rakennukseen tai muuhun kohteeseen jossa "mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat". Arvion mukaan lähes kaikissa tulipaloissa omistaja kokee vahinkojen olleen vakavia. Mikäli lakia tulkittaisiin tässä kirjaimellisesti, niin käytännössä lain tekstiosuus vaatisi tekemään kaikille rakennuksille pelastussuunnitelman. Täten pelastuslain 15§:n sisältö on hieman ristiriitainen. (Huomioitava Vna 407/2011 1§).

Yleisötapahtumien pelastussuunnitelma -termi pitäisi muuttaa, siten että ne eivät edes ajatuksen tasolla menisi sekaisin rakennuksen pelastussuunnitelman kanssa. 15 § ja 16 § pelastussuunnitelmat eivät saisi mennä ristiin, kuten käytännössä usein nykyään käy.

17§ Palovaroittimet. Pykälässä säädetään asuntojen sekä majoitus- ja hoitolaitostilojen palovaroittimista:

Omistajan vastuu palovaroittimen toimintakunnosta: Mikä on omistajan oikeus mennä tarkastamaan palovaroitinta vuokra-asunnossa? Mikäli vastaa aina, niin käytännössä pitäisi olla oikeus mennä tämä aina asuntoon tarkastamaan. Tämä voi olla ristiriidassa muun lainsäädännön kanssa.

Pykälä vaatii vähintään täsmennystä perustelumuiistioon. Hankinta- ja kunnossapitovastuu siirtyy rakennuksen omistajalle. Mitä jatkossa tarkoitetaan toimintakunnossa pitämisellä, koskeeko se myös pariston kunnan varmistamista kuukausittain?

22 § Turvetuotantoalueiden paloturvallisuus

Kiertotalousteollisuuteen liittyvä palokuorma (mm. hake ja kierrätyspolttoainekasat) pitäisi huomioida pelastuslain uudistuksessa. Nämä voitaisiin rinnastaa tai liittää esimerkiksi turvetuotannon liittyvään lainkohtaan. Esimerkiksi jätekasojen paloja on viime aikoina sattunut useita. Pelastuslaitosten valvontasuunnitelmat tuntee nämä huonosti, koska niihin ei liity välttämättä rakennusta. Yksi ongelma näissä kohteissa on myös se, että kohteet sijaitsevat usein lähellä asutusta.

32§ Tilannekuvan muodostaminen

Perusteluissa todetaan, että tilanne- ja johtokeskusten tarkoitus on hyödyntää pelastustoiminnan johtajaa. Arvioimme, että tilannekuvan välittäminen sisäministeriöön ei hyödytä pelastustoiminnan johtajaa.

34§ Pelastustoiminnan johtaminen

Pykälästä tulee poistaa / ei tule kirjata yhteistyöalueen viranomaisen johtamisoikeuden ottamista

Pykälässä linjataan, että yhteistyöalueen järjestävän pelastuslaitoksen pelastusviranomainen voi ottaa tilanteen johdettavaksi. Yhteistyöalueen pelastusviranomainen ei tuo lisäarvoa johtamiseen/johtamisoikeuksiin. Ministeriön rooli on ymmärrettävä siinäkin mielessä, että on yhteydessä muihin ministeriöihin. Yhteistyöalueen pelastusviranomaisella ei ole sellaisia yhteyksiä tai ominaisuuksia mitkä paikalliselta viranomaiselta puuttuisivat.

49§ Maksullisuus

”Poliisi on lisäksi velvollinen antamaan virka-apua, joka on tarpeen 80 §:n mukaisen palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittamiseksi, 81 §:n 3 momentissa tarkoitetun onnettomuusvaaran estämiseksi sekä 88 §:n mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.”

Poliisin (ja muiden viranomaisten) antama virka-apu tulisi säätää, joko pelastuslaissa tai laissa valtion maksuperusteista (150/1992) maksuttomaksi pelastusviranomaiselle. Vaihtoehtoisesti pelastuslakiin tulisi kirjata, että pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille olisi myös maksullista.

81 § Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen

Onnettomuuksien ehkäisyn jaoston muistiossa on mainittu, että 81 §:n muotoilua korjausmääräyksen antamisesta muutettaisiin siten, että pelastusviranomaisen on puututtava havaitsemiinsa laiminlyönteihin. Mielestämme korjausmääräyksen antaminen on juuri tätä puuttumista. On tärkeää, että pelastusviranomaisella on velvollisuus antaa korjausmääräys puutteista. Emme kannata ”lievennyksiä” muotoiluun.

89 §. Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten.

Onnettomuuksien ehkäisyn kannalta koetaan hyvänä asiana, että tässä on huomioitu hätäkeskukseen liitettyihin laitteisiin liittyvien tietojen saaminen hätäkeskuslaitokselta.

Muut huomiot hallituksen esitysmateriaaliin liittyen:

2.1.3.2 Valvontarekisteri

Jättäisimme mainitsematta sen, että viranomaisella ei ole oikeutta tallentaa kulotusilmoitusta. Tämä voi aiheuttaa haastavia tilanteita liittyen siihen, mitä tietoja ylipäättään pelastusviranomaisella on oikeus tallentaa. Esimerkiksi palontutkinnassa kerättävä tieto on melko laaja-alaista.

2.2.3 Valvonta rakennushankkeen aikana

Pelastusviranomaisen rooli ja työnjako rakennusvalvonnan kanssa rakentamisen aikaisessa valvonnassa tulisi kirjata selkeämmin lakiin. Tässä tulisi huomioida myös rakennustyömaan aikaisen turvallisuuden valvonta erityisesti paloturvallisuusnäkökulmista. Luvun 2.2.3 tavoite ei konkretisoidu.

3.3 Valvontatehtävän sisältö - Oikeus päästä rakennukseen paloriskitapauksissa

Paloriskitapauksia varten tulisi selventää pelastusviranomaisen oikeutta suorittaa palotarkastus. Tämä koskisi tilanteita, joissa vastapuoli ei päästä asuntoon. Työturvallisuusnäkökulmasta pelkkä uhkaus poliisin virka-avusta ei ole riittävä menetelmä. Pelastusviranomaisella tulisi olla oikeus mennä pakkokeinoin asuntoon. Lain pitäisi ottaa kantaa siihen, onko pelastusviranomaisella oikeutta päästä asuntoon. Nykytilanne kenttätasolla on hieman harmaalla alueella.

4.1 pelastusviranomaisen henkilötietojen saanti

Pelastusviranomaisen pitäisi saada henkilötietoja tehokkaammin palotarkastusten suorittamista varten, kuten esimerkiksi kohteen edustajan yhteystietojen hankintaa varten.

Lisäksi laissa pitäisi säätää, että pelastusviranomaiselle tulisi päästä maksutta esimerkiksi standardeihin, koska niiden lukeminen on nykytehtävien hoitamisessa välttämätöntä.

5.1.4 väestösuojan helpotusten antaminen

Tämä tulisi säätää tarkemmin. Esimerkiksi väestösuojaa voidaan suurentaa, mikäli henkilömäärä ei mahdu. Tämä jättää paljon tulkinnanvaraa. Kun tällainen tulkintamahdollisuus muodostuu, joutuu viranomaisen kunnassaan hyvin monesti kiusalliseen asemaan. Lisäksi keskimääräisen henkilömäärän arviointia tulisi tarkentaa. Suositeltavin vaihtoehto voisi olla käyttää näissä kohteissa mitoituspusteena esim. 3% alasta. Yleensäkin vss-rakentamisessa mennään valittavasti Pekka Rajajärven aineistojen perusteella.

”Jos teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennuksen väestösuoja tulisi edellä mainitun rakentamisvelvollisuutta koskevan perusteen mukaisesti rakennettuna tarpeettoman suureksi rakennuksessa tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla pysyvästi työskenteleviä ja oleskeleviä varten taikka jos opetusalan tai hoitoalan rakennukseen rakennettava väestösuoja tulisi edellä mainitulla perusteella määriteltynä liian pieneksi oppilaspaikkoihin taikka hoitopaikkoihin

nähdén, voidaan voimassa olevan asetuksen mukaan väestönsuojan koko määrätä sen henkilömäärän mukaan, joka rakennuksessa keskimäärin oleskelee.”

Laissa tai asetuksessa tulisi selkeämmin ilmaista käytetäänkö prosentti- vai henkilömitoitusta ja mitkä ovat tilanteet/kriteerit milloin näitä käytetään.

Nuohous

Muistioissa oli todettu, että nuohouksen sääntelyyn liittyy uudistuksen tarpeita. Tästä olemme samaa mieltä.

Laissa tulisi edellyttää menetelmät, miten nuohooja voi osoittaa oman ammattipätevyytensä asiakkaalle. Nuohoustodistuksen sisältöä tulisi myös tarkentaa/korostaa. Tällä hetkellä nuohoustodistukset ovat hyvin kirjavia (tyypillisesti kuitti, jossa lukee nuohoustodistus). Todistuksessa tulisi olla esitettynä/kirjattuna kaikki ne kohdat mitä on tehty (pelastuslain mukainen nuohous).

Nuohoukseen liittyvät asiat tulisi selvyiden vuoksi olla samassa luvussa.

Rakentamisen aikainen valvonta

Muistioissa oli tunnistettu rakentamisen aikainen valvonta kehityskohteeksi. Tästä olemme vahvasti samaa mieltä. Pelastusviranomaisen rooli ja työnjako rakennusvalvonnan kanssa rakentamisen aikaisessa valvonnassa tulisi kirjata selkeämmin lakiin. Tässä tulisi huomioida myös rakennustyömaan aikaisen turvallisuuden valvonta erityisesti paloturvallisuusnäkökulmista.

Väestönsuojarekisterit

Ehdotuksena, että ajantasaisen väestönsuojarekisterin ylläpito olisi kuntien rakennusvalvonnan vastuulla

Jyri Leppäkoski
Pelastuspäällikkö
044 701 1501
jury.leppakoski@satapelastus.fi